

Rušení údaje o místě trvalého pobytu dle ust. § 12 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o evidenci obyvatel“)

Do oblasti působnosti obecních úřadů patří i problematika rušení údaje o místě trvalého pobytu. Výkon této agendy zabezpečují všechny obecní úřady. Právním předpisem, který uvedenou problematiku řeší, je zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, v platném znění (dále jen „zákon o evidenci obyvatel“), konkrétně ust. § 12. Úřadem příslušným k provedení správního řízení ve věci zrušení údaje o místě trvalého pobytu je obecní úřad podle místa trvalého pobytu osoby, které má být údaj o trvalém pobytu zrušen (dále jen „správní orgán“).

O zrušení údaje o místě trvalého pobytu se rozhoduje vždy ve správním řízení v souladu se zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Nejčastěji je o zrušení údaje o místě trvalého pobytu rozhodováno na **návrh** vlastníka objektu nebo jeho vymezené části nebo na návrh osoby uvedené v ust. § 10 odst. 6 písm. c) zákona o evidenci obyvatel (např. držitel nájemní smlouvy)

Správní orgán rozhodne o zrušení údaje o místě trvalého pobytu v případě, kdy zaniklo užívací právo občana k objektu nebo vymezené části objektu, jehož adresa je v evidenci obyvatel uvedena jako místo trvalého pobytu občana a neužívá-li občan tento objekt nebo jeho vymezenou část (ust. § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel). Navrhovatel je povinen **existenci** obou uvedených podmínek správnímu orgánu prokázat (ust. § 12 odst. 2 zákona o evidenci obyvatel).

Splnění první zákonem stanovené podmínky, tedy že **jmenovanému zaniklo užívací právo k objektu nebo jeho části**, lze zjistit z aktuálního výpisu z katastru nemovitostí, kde jmenovaný není uveden jako vlastník nebo spoluvlastník objektu, popř. mu nebylo zřízeno věcné břemeno k předmětné nemovitosti, nebo z nájemní smlouvy, kde není uveden jako osoba, se kterou byla uzavřena nájemní smlouva, nebo mu nevyplývalo užívací právo k předmětné nemovitosti, např. z pravomocného rozsudku soudu o rozvodu manželství a s tím spojeného majetkového vypořádání.

Je-li jmenovaný, např. snacha, zeť, vnuk, na předmětné adrese hlášen na základě souhlasu oprávněné osoby, nevzniká mu dle zákona o evidenci obyvatel užívací právo. Svědčí mu tzv. užívací právo odvozené, tedy právo v předmětné nemovitosti pouze bydlet. To však neplatí v případě, kdy by vlastník objektu se jmenovaným uzavřel nájemní nebo jinou smlouvu, která se týká užívání nemovitosti.

Ke splnění druhé zákonem stanovené podmínky, potřebné ke zrušení údaje o místě trvalého pobytu, spočívající v **prokázání, že jmenovaný objekt nebo jeho vymezenou část neužívá**, je třeba vyslechnout svědky, např. sousedy.

O zrušení údaje o místě trvalého pobytu může správní orgán rozhodovat pouze v případech, kdy je údaj o místě trvalého pobytu rušen občanu České republiky. Osoba, která podává návrh na zrušení údaje o místě trvalého pobytu (dále jen „navrhovatel“), musí být starší 18

let. Návrh na zrušení údaje o místě trvalého pobytu může podat nejen státní občan České republiky, ale osobou oprávněnou k podání návrhu může být i cizinec.

Nezletilým dětem není údaj o místě trvalého pobytu rušen automaticky zrušením údaje o místě trvalého pobytu jejich rodiče. Dítě, kterému má být zrušen údaj o místě jeho trvalého pobytu, musí být v návrhu uvedeno.

Údaj o místě trvalého pobytu není možno zrušit samostatně dítěti, na něž se vztahuje vyživovací povinnost rodičů, např. pokud je dítě nezletilé nebo je zletilé, ale připravuje se na budoucí povolání.

Zahájení řízení

Správní řízení ve věci návrhu na zrušení údaje o místě trvalého pobytu je zahájeno dnem, kdy byl návrh doručen správnímu orgánu – datum doručení musí být na návrhu vyznačeno (např. podacím razítkem).

Návrh na zrušení údaje o místě trvalého pobytu

V návrhu na zrušení údaje o místě trvalého pobytu navrhovatel uvede jméno a příjmení, datum narození a místo trvalého pobytu osoby, které má být údaj o místě trvalého pobytu zrušen (dále jen „jmenovaný“), důvod, pro nějž o zrušení žádá, a jak dlouho se osoba, které má být údaj o místě trvalého pobytu zrušen, na předmětné adrese nezdržuje. V návrhu je možné uvést i kontaktní adresu případně adresu pro doručování jmenovaného v případě, že je navrhovatel známa. Navrhovatel uvede jména svědků, kteří se vyjádří, zda osoba, které má být zrušen údaj o místě trvalého pobytu, předmětný objekt užívá či nikoliv. Správní orgán může mít rovněž zpracován formulář návrhu na zrušení údaje o místě trvalého pobytu, který navrhovatel jen vyplní, podepíše a přiloží potřebné přílohy.

Navrhovatel musí ve smyslu ust. § 12 odst. 2 zákona o evidenci obyvatel prokázat oprávněnost k podání návrhu. Toto učiní např. předložením originálu výpisu z katastru nemovitostí nebo jeho ověřenou kopií, kde je uveden jako vlastník nebo spoluvlastník objektu, nájemní smlouvou nebo dohodou o užívání bytu apod. Výpis z katastru nemovitostí nemusí být aktuální, protože zákon o evidenci obyvatel stáří dokladu neurčuje. Může být tedy i staršího data, ale potom je na správním orgánu, aby si jeho aktuálnost ověřil náhledem do katastru nemovitostí. Doporučujeme, aby byl elektronický výpis z katastru nemovitostí vytisknut a přiložen do spisu.

Nedostatky podání

V případě, že návrh vykazuje vady spočívající např. v absenci podpisu na návrhu, nebo v nesprávném označení účastníků řízení, pomůže správní orgán účastníku řízení vady podání odstranit. V případě, kdy např. nebyl doložen některý z dokladů, kterým navrhovatel prokazuje, že je oprávněnou osobou, nebo neuvedl-li účastník řízení svědky, kteří prokáží jím tvrzené skutečnosti, **vyzve správní orgán navrhovatele, aby návrh doplnil**. Současně může správní orgán řízení **usnesením přerušit**. Pokud navrhovatel vady podání ve stanovené lhůtě neodstraní, je možno správní řízení **usnesením zastavit**.

Účastníci řízení

Účastníky správního řízení ve věci zrušení údaje o místu trvalého pobytu jsou navrhovatel a osoba, které má být trvalý pobyt zrušen – jmenovaný. Je-li účastníkem řízení rovněž nezletilé dítě, musí být v řízení zastupováno zákonným zástupcem. Účastník řízení má právo na zastoupení na základě plné moci. Účastník řízení si může zvolit zmocněnce. Zmocnění k zastoupení se prokazuje písemnou plnou mocí (podpis na plné moci nemusí být úředně ani notářsky ověřen). Plnou moc lze udělit i ústně do protokolu.

Správní orgán **oznámí všem účastníkům zahájení správního řízení**, tj. – navrhovateli (popř. navrhovatelům) a jmenovanému (popř. jmenovaným – i nezletilým prostřednictvím jejich zákonného zástupce). V oznámení o zahájení správního řízení je nejvhodnější nařídit ústní jednání. Správní orgán současně účastníky řízení přiměřeně poučí o právech a povinnostech účastníka řízení.

Dokazování

K tomu, aby správní orgán zjistil skutečný stav věci, **předvolá k podání svědecké výpovědi navrhovatelem uvedené svědky**.

Je nutné, aby termín stanovený pro výpovědi svědků byl totožný s datem, kdy se uskuteční ústní jednání s účastníky řízení. Účastníci řízení musí být svědeckým výpovědím přítomni, aby mohli svědkům klást dotazy.

Správní orgán svědka před výslechem poučí o důvodech, pro které nesmí být vyslýchán, o právu odepřít výpověď, o jeho povinnosti vypovídat pravdivě a nic nezamlčet a o právních následcích nepravdivé nebo neúplné výpovědi. Správní orgán zapíše výpověď svědka do **protokolu o výslechu svědka**.

Ústního jednání se účastní pouze účastníci řízení (nikoliv svědci). **O průběhu ústního jednání sepíše správní orgán protokol**, který vloží do spisu.

Vyjádření se k podkladům rozhodnutí

Jakmile má správní orgán shromážděny veškeré podklady potřebné pro vydání rozhodnutí, vyzve všechny účastníky řízení, aby se k podkladům rozhodnutí vyjádřili. Je možné tak učinit i při ústním jednání. Skutečnost, že byla účastníkům řízení dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, je třeba zaznamenat do protokolu o ústním jednání. Současně je třeba zaznamenat vyjádření účastníků řízení k podkladům rozhodnutí. **Výzvu vyjádřit se k podkladům rozhodnutí před vydáním rozhodnutí** je rovněž možné účastníkům zaslat písemně.

Rozhodnutí ve věci

Následně je možno vydat **rozhodnutí ve věci**. Vyhotovuje se v písemné formě a obsahuje:

výrokovou část – jedná se o vlastní rozhodnutí, proto z ní musí být patrné

- v jaké věci bylo rozhodnuto, kdo je navrhovatelem a komu má být údaj o místě trvalého pobytu zrušen (uvede se jméno, příjmení, datum narození a bydliště účastníků řízení)
- jak bylo rozhodnuto
- na základě jakého zákonného ustanovení bylo rozhodnuto (je třeba uvést, že správní orgán údaj o místě trvalého pobytu ruší na základě ust. § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel a že místem trvalého pobytu jmenovaného bude dle § 10 odst. 5 zákona o evidenci obyvatel sídlo ohlašovny – zde je třeba uvést přesnou adresu)

Odůvodnění

– představuje odůvodnění výroku po stránce skutkové i právní. Správní orgán v něm popíše, co bylo podkladem pro rozhodnutí, jakými úvahami byl při rozhodování veden, jak posuzoval důkazy, které navrhli účastníci řízení, a jak se správní orgán vypořádal se splněním zákonem stanovených podmínek, potřebných ke zrušení údaje o místě trvalého pobytu.

Poučení

– je třeba uvést zda je možné proti rozhodnutí podat odvolání, v jaké lhůtě je možno tak učinit, od kterého dne se tato lhůta počítá, který správní orgán o odvolání rozhoduje a u kterého správního orgánu se odvolání podává. Pokud by správní orgán účastníka řízení nepoučil o jeho právu odvolat se, popř. ho poučil nesprávně, má tato skutečnost vliv na běh odvolací lhůty.

Na závěr je třeba rozhodnutí opatřit otiskem úředního razítka (kulatého úředního razítka obecního úřadu, popř. úřadu městyse nebo městského úřadu se státním znakem), jménem, příjmením, označením funkce a podpisem oprávněné úřední osoby. Na rozhodnutí se vyznačí údaj o datu, kdy bylo písemné vyhotovení rozhodnutí předáno k poštovní přepravě slovy „vypraveno dne: .....“ .

Odvolání

Pokud některý z účastníků řízení podá do rozhodnutí ve věci odvolání, je třeba, aby odvolání předložil v potřebném počtu stejnopisů tak, aby jeden stejnopis zůstal správnímu orgánu a aby každý účastník dostal jeden stejnopis. Správní orgán zašle stejnopis podaného odvolání všem účastníkům, kteří se mohli proti rozhodnutí odvolat a **vyzve je, aby se k němu v přiměřené lhůtě, která nesmí být kratší než 5 dnů, vyjádřili.**

Správní orgán předá spis se svým stanoviskem Krajskému úřadu do 30 dnů ode dne doručení odvolání.

Doručování písemností

Písemnosti ve správním řízení ve věci návrhu na zrušení údaje o místě trvalého pobytu je třeba účastníkům řízení zasílat do vlastních rukou, **v obálce s modrým pruhem** určené pro správní řízení, obsahující mj. poučení o právních důsledcích, které by případné nepřevzetí zásilky vyvolalo. Za předpokladu, že účastník řízení má zřízenou datovou schránku, je třeba prioritně doručovat veškeré písemnosti elektronicky do datové schránky. Má-li účastník řízení zřízenou adresu pro doručování, je třeba mu písemnosti zasílat na tuto adresu.

Účastníkům řízení, jimž se prokazatelně nedaří doručovat a těm účastníkům řízení, kteří jsou neznámého pobytu, je nutno v řízení ustanovit opatrovníka. Jako opatrovníka je možno ustanovit jakoukoliv vhodnou osobu. Opatrovníkem nemůže být osoba, která je oprávněnou úřední osobou nebo osoba, která má ve své pracovní náplni problematiku shodnou s rozhodovanou věcí. **Opatrovníka je nutno ustanovit usnesením.** Veškeré písemnosti v řízení určené účastníkovi řízení, jemuž se nedaří doručovat, je třeba doručovat jednak opatrovníkovi a jednak opatrovanci prostřednictvím **veřejné vyhlášky.**

Spis

Ve věci je třeba založit spis, který musí být označen spisovou značkou. Spis musí obsahovat **soupis všech svých součástí**, včetně příloh, s určením data, kdy byly do spisu vloženy. Do spisu je dále třeba učinit záznam o tom, kdo je v dané věci oprávněnou úřední osobou (oprávněných úředních osob může být více).

Zastavení řízení

Ve správním řízení mohou nastat situace, kdy již není možno v řízení pokračovat a správní orgán musí řízení zastavit. Jedná se např. o situaci, kdy navrhovatel předmětnou nemovitost prodá a vlastníkem se stane jiná osoba. Nebo může nastat situace, že se v průběhu správního řízení osoba, které má být zrušen údaj o místě trvalého pobytu, přehlásí na jinou adresu. V těchto případech je nutno konstatovat, že se žádost stala zjevně bezpředmětnou a je nutno podle ust. § 66 odst. 1 písm. g) správního řádu zastavit správní řízení. **O zastavení správního řízení je rozhodováno usnesením**, které se doručuje všem účastníkům řízení. Pokud např. návrh na zrušení údaje o místě trvalého pobytu podá osoba, která není vlastníkem objektu nebo jeho vymezené části nebo osobou uvedenou v ust. § 10 odst. 6 písm. c) zákona o evidenci obyvatel (např. držitel nájemní smlouvy), jedná se o návrh, který je zjevně právně nepřípustný a správní orgán v tomto případě bez dalšího usnesením řízení zastaví.

Lhůty pro vyřízení návrhu na zrušení údaje o místě trvalého pobytu

Správní orgán je povinen vydat rozhodnutí bez zbytečného odkladu. Pokud nelze rozhodnutí vydat bezodkladně, je správní orgán povinen vydat rozhodnutí nejpozději do 30 dnů od zahájení řízení, k nimž se připočítává doba až 30 dnů, jestliže je zapotřebí nařídit ústní

jednání, je-li třeba někoho předvolat, nebo doručovat veřejnou vyhláškou osobám, jimž se prokazatelně nedaří doručovat, nebo jde-li o zvláště složitý případ.

Právní moc

V právní moci je rozhodnutí, které bylo účastníkům řízení oznámeno a proti kterému nelze podat odvolání. Odvolací lhůta činí 15 dnů ode dne, kdy bylo rozhodnutí oznámeno poslednímu účastníkovi řízení. Patnáctidenní lhůta pro odvolání počíná běžet dnem následujícím po dni, kdy rozhodnutí převzal poslední účastník řízení. Pokud žádný z účastníků řízení nevyužije svého práva odvolat se, rozhodnutí nabývá právní moci 16. dnem následujícím po dni, kdy účastník řízení písemnost obsahující rozhodnutí převzal. Připadne-li konec lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty pro odvolání nejbližší příští pracovní den, tzn., že rozhodnutí nabývá právní moci den následující po nejbližším pracovním dnu.

Jakmile rozhodnutí ve věci zrušení údaje o místě trvalého pobytu nabude právní moci, správní orgán vyznačí na originálu rozhodnutí, založeném ve spisu, doložku právní moci. Fotokopii rozhodnutí ve věci s vyznačením právní moci zašle příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností – úseku občanských průkazů. Současně zaznamená změnu místa trvalého pobytu občana do systému CzechPoint, a to dnem, kdy rozhodnutí nabylo právní moci (prostřednictvím funkce „zrušení trvalého pobytu“). Stejným datem provede změnu údaje na přihlašovacím lístku k trvalému pobytu občana.